

ОЦІНЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІЛОТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Зоц Віра Миколаївна, віце-президент ВГО «Ліга культури», канд. пед. наук, доц.

Процес реформування середньої освіти в Україні призведе до створення системи гідної сучасної цивілізованої держави за умови, якщо він здійснюватиметься на основі людиноцентризму. Це означає, що в переформатуванні кожної складової системи пріоритетним буде суспільний запит на освіту, узгодження інтересів різних груп суспільства – економічних, соціальних, культурних.

Науковими засадами реалізації такого підходу є синергетика – теорія розвитку відкритих нелінійних систем, з позицій якої вже кілька десятиріч узгоджуються вектори розвитку сучасного цивілізованого світу. Синергетика стає способом не просто відкриття, а й створення реальності, способом побачити світ по-іншому та активно вбудуватися в нього. Вона дає можливість розглянути старі проблеми в новому баченні, переформулювати питання, перекоструювати проблемне поле науки.

На цій основі в сучасному світовому освітньому просторі оцінювання діяльності навчальних закладів можливе з двох позицій: контролю і пілотування. Навчальні заклади, які здійснюють свою діяльність на основі усталеного законодавства, контролюються відповідно до його дотримання. Навчальні заклади, які ставлять перед собою більш широкі завдання,

спрямовані на модернізацію його діяльності, пілотовуються щодо мети, завдань і концепції його інноваційного розвитку.

Оцінювання інноваційного розвитку з використанням людиноцентричного підходу потребує дуалістичної системи. Сутність дуалістичного підходу до оцінювання інноваційного розвитку ЗНЗ полягає в тому, що, з одного боку, це визначення якості інноваційного розвитку процесів (навчального, виховного, управлінського) як абстрактних педагогічних категорій. Воно потребує чітко та однозначно визначених критеріїв, індикаторів, а також статистичного інструментарію та математичних методів оброблення даних. З іншого боку, головним елементом педагогічної системи людиноцентричної спрямованості є особистість, її самопочуття в цій системі, можливість самовдосконалюватися, переживання захищеності і соціального ентузіазму, прагнення вдосконалювати світ. Це найголовніші характеристики гуманістичної педагогічної системи. Але їх стан неможливо виміряти математичним інструментарієм. І лише спільне обговорення учасниками педагогічного процесу і зовнішніми експертами (фаховими педагогами, батьками учнів, представниками громадськості) якості цих характеристик, за наявності емпатії і рефлексії, призведе до оцінки гуманістичних аспектів педагогічної системи.

Саме таку роль у процесі оцінювання інноваційного розвитку ЗНЗ виконує гуманітарна експертиза. Це особливий вид експертизи, що здійснюється на основі гуманітарної методології: людиноцентричного, особистісно орієнтованого, природовідповідного, комплексного підходів, концепції психічного здоров'я. Основні галузі педагогічного процесу для гуманітарної експертизи: цінності та уявлення про сутність людини; уклад шкільного життя; основна педагогічна ідея і засоби її реалізації; концептуальні уявлення керівників; зміст освітнього процесу; організаційні форми навчально-виховного процесу; індивідуальні особливості стилю діяльності вчителів; форми життєдіяльності учнів (окрім класно-урочних); сектор роботи з батьками.